

VÁCLAV ZDENĚK: *Dějiny král. appellačního soudu na hradě pražském, nyní vrchního soudu v Praze od roku 1548—1933.* — Praha. 1933. Knihovna vrch. soudu. Str. 78 in 8. — Knihovnik vrchního soudu pražského Zdeněk již několikrát zpracoval historii knihovny tohoto soudu, který zdědil bohatý materiál a archiv někdejšího apelačního soudu. Tyto práce však byly vydány jen ve velmi obmezeném počtu výtisků a tím se nedostalo jim nutné publicity. Nejnovější kniha je již vydána ve větším, než přece jen malém počtu (150) výtisků jako pamětní spis k 150. výročí přeměny apelačního soudu v apelační soud všeobecný. Předem sluší se zmíniti, že jde tu vlastně o záslušnou svépomoc, poněvadž kniha je tištěna v tiskárně věznice jmenovaného soudu, což jedině snad vadí, pokud jde o reprodukce, vhodně volené, které spisek provázejí, jinak není to nikterak na újmu úpravě. Rozhodně sluší však vyzdvihnouti jako zásluhu vydavatelstva, že tímto způsobem se postaralo o vytištění tohoto spisu. Zdeněkova práce jednak stručně nastiňuje historický vývoj, jednak přináší materiál k dějinám apelačního soudu. Při vydávání tohoto materiálu bylo by záhodno, aby se dbalo více pravidel přepisových a buď se prameny vydávaly v původním znění, nebo aspoň se označilo, co je text původní a co překlad. Také vkládání materiálu v líčení historického vývoje dosti ruší přehlednost knihy, která je rozdělena podle osobního dělítky, totiž podle panovníků. Autor sleduje apelační soud i v jeho nástupcích a tak navazuje i líčení vývoje soudní organisace vrchního zemského soudu až do změny v názvu na Vrchní soud. Nato podává výčet nejzávažnějších knih z knihovny apelačního soudu, v níž nejstarší je Šlikův horní řád z r. 1548. Konečně se podává stručnými biografickými daty i chronologické pořadí presidentů těchto soudů, pak jejich vice-presidentů. Již z uvedeného jest patrné, že autor skutečně dokonale ovládá velmi cenný materiál historický, uložený v knihovně vrchního soudu. A na konec budiž připomenuto, že dosud nemáme zpracovanou moderní metodou historii tohoto apelačního soudu, protože vedle materiálu v knihovně (a v archivu) vrchního soudu jsou roztrženy prameny pro apelační soud v Zemském archivu, v archivu Národního musea a konečně v archivu ministerstva vnitra. Ča.

»VÝBĚR« nazvali Baťovci časopis, který začali v lednu ve Zlíně vydávat v úmyslu, vytvořiti český list přehledů, jaké již dávno mají Angličané a Francouzi (Lu etc.). První číslo je úhledná knížečka o 128 stranách, na nich obsahuje 36 různých pojednání, získaných z našeho i cizího denního i odborného tisku. Články a výňatky jsou převážně hospodářského a mezinárodně-politického rázu, ač i z jiných oborů nechybí zastoupení. Čistě právníkem je tu jen pojednání, vyňaté z nedávno vyšlé knihy dr. Ot. Krouského o volebních reformách. — Formát a tisk jest obchodní, grafická úprava i papír ne pro náročné. Za 3.— Kč to není drahé. Čb.

DR. EDVARD BENEŠ: *Reč k Slovákom o našej národnej prítomnosti a budúcnosti.* Bratislava, 1934. Vydala Slovenská odbočka Národnej rady Československej. 8°. 80 str. Kč 2.50. — Táto úhľadná publikácia s podtitulom »Československá jednota s hľadiska medzinárodnej politiky« obsahuje reč, ktorú zahraničný minister predniesol pri svojej ceste po Slovensku počiatkom decembra 1933. Prináša ministrov názor na vnútorné záležitosti nášho štátu skutočne so stanoviska pozorovateľa, navyknutého súdiť vo veľkých pomeroch medzinárodných. Popri tom znamená hlboké vniknutie do boľavého problému česko-slovenského a sociologicky bystré posúdenie povahových shodností a rozlišností českej a slovenskej vetve štátneho národa. Otvorene siaha do boja proti autonomizmu, no, s nezmenšenou otvorenosťou hlása československú jednotu ako najlepší prostriedok proti revizionizmu. — Brožúra zachyťuje i jedno vyjadrenie nadmieru vzácne: minister Beneš hlása výslovne stanovisko československé, opúšťajúc doposiaľ tak na Slovensku zazlievané Čechom vystatovanie sa

češtvom. Je to snáď prvý raz, kedy niekto z význačných českých osobností osvedčil sa v tomto smysle: »Hovorím ako Čechoslovák, keďže národného vedomia *len českého* nemám, *len* Čechom sa byť necítim a cítenie české je mi podriadené cíteniu československému«. Reč k Slovákom, ale knižka i k Čechom a k tým predovšetkým! čb.

DR. C. ANCEYE: *L'Assurance, sa technique, son mécanisme, ses méthodes appliquées aux affaires commerciales et financières*. »Librairie Générale de droit et du jurisprudence« v Paříži, 1933, 8°, stran 368. — Kniha podáva informácie téměř o všetkých základných otázkách z oboru pojištění, a to jak po stránce ideových a početních podkladů a dějinného vývoje, tak i z hlediska technického, obchodního a finančního. Autor pojednává o počtu pravděpodobnostním, o statistice pojišťovací, o statistických pravděpodobnostech a úchylných, o výběru risik a o vlivu konkurence na tento výběr, o škodové zábraně a o výpočtu premií; kniha obsahuje také zvláštní pojednání o jednotlivých druhích pojištění životního a škodového. V knize jsou rozebrány jednotlivé francouzské zákony, upravující pojistnou smlouvu a hospodaření pojišťoven. Zajímavými jsou úvahy autorovy o hranicích pojistitelnosti, o finančním risiku, o investiční technice a o různých způsobech ukládání majetku pojišťoven. Názor autorův na další vývojové možnosti je velmi optimistický; vývojové možnosti pokládá autor za velmi značné a poukazuje zvláště na skutečnost, že se nezastavily ani před t. zv. risikem úvěrovým. Dr. Jindřich.

ZDRAVOTNICTVÍ A SOCIÁLNÍ POLITIKA. Publikace Sociálního ústavu č. 60, v Praze, 1934. 8°, stran 171, cena Kč 8.—. — Kniha obsahuje přednášky, proslovené v přednáškovém cyklu »O zdravotnictví a sociální politice«, který byl uspořádán v měsících lednu až dubnu 1933. V cyklu bylo pojednáno o všech institucích moderní zdravotní služby, o jejich vztazích a významu ve veřejném zdravotnictví a v sociální politice státu. Účelem cyklu bylo upozorniti na důležitost zdravotní péče, na nedostatky její úpravy a na její vztah k sociální politice a k sociálnímu pojištění, jakož i získati lékaře pro snahy Sociálního ústavu.

Dr. Jindřich.

DR. FR. KOLÁČEK: *Moravské okrouhlice*. Separát ze Spisů odboru čs. společnosti zeměpisné v Brně 1933. Řada B 4, str. 16 in 8. — Koláček, z jehož pera jsme dostali zajímavou podnětnou studii o městských půdorysech moravských, pokračuje ve své práci tím, že svůj zájem přenesl s měst na vesnické půdorysy. Vybral si otázku velmi spleťitou, totiž problém t. zv. okrouhlic (Rundling, Runddorf), který kdysi řešil slavný agrární historik Meitzen. Dnes ovšem stanovisko Meitzenovo je zásadně opuštěno a dáváme za pravdu spíše Balzerovi, že nejsou nejstarším typem vesnic. Tedy tento typ vesnice půdorysu okrouhlého se soustředěnou návsi studuje Koláček. Velmi dobře poukazuje na to, že kdo chce studovat půdorys vesnický, nesmí zanedbat historii vzniku vesnice a musí studovat vývoj půdorysu na starých mapách. Koláčkovu jde ovšem o okrouhlice v širším smyslu, totiž nejen kruhové, nýbrž i podkovovité a oválné (oválnice). Kromě toho sleduje je jen na území moravském a tak právě tímto obmezením a soustředěním jeho studie nabývá významné ceny, zvláště když přidává i mapu zjištěných okrouhlic moravských. Za typickou moravskou okrouhlicí předvádí v reprodukcii katastrální mapy Tasovic u Kunštátu, ač lze říci, že jejich půdorys nedosahuje ryzosti na př. české okrouhlice Slatiny pod Klapým (Hasenburkem). Té by spíše bližší byl Újezd u Č. Hory a pak Žalkovice. Zde nutno připomenouti velmi cenný postřeh Koláčkův, že pravděpodobně mnoho z těchto starších obcí bylo vysazeno znovu na novém vesnickém právu, pročež se označují jako 'Újezdy' a 'Lhoty'. Ovšem Morava je, pokud jde o moravské Slovensko, značně zpracovaná již od Niederleho, který si půdorysu vesnického podrobně všímal. Naproti tomu zůstane Koláčkovou zásluhou, že rozšířil zájem o okrouhlice na celou Moravu a zvláště dal podnět k jejich bliž-